

The background of the cover is a stylized illustration of a village scene, viewed through tall, thin blades of green grass that dominate the foreground. The village features several houses with dark green roofs and light green walls, a church with a white steeple and a cross, a black street lamp, and a small blue swimming pool with an orange ring. The sky is a light teal color.

JOHANNA SEBAUER

NINCS
HOF

ROMAN

LEYKAM
international

Johanna Sebauer

NINCSHOF



LEYKAM international

NAKLADNIK
Leykam international d.o.o., Ilica 42, HR-10000 Zagreb
www.leykam-international.hr

ZA NAKLADNIKA
Jürgen Ehgartner

UREDNIKA
Eugenia Ehgartner

PRIJEVOD S NJEMAČKOGA
Darko Crnolatac

LEKTURA I KOREKTURA
Neli Mindoljević

© 2024 Leykam international d.o.o., Zagreb
Nijedan dio ove knjige ne smije se umnožavati, fotokopirati ni na bilo koji
drugi način reproducirati bez nakladnikova pismenog dopuštenja.

Naslov originala: „Nincshof“. © 2023 DuMont Buchverlag, Köln

Knjiga je objavljena uz financijsku potporu Ministarstva
kulture i medija Republike Hrvatske.



Republika
Hrvatska
Ministarstvo
kulture
i medija
Republic
of Croatia
Ministry
of Culture
and Media

Bundesministerium
Kunst, Kultur,
öffentlicher Dienst und Sport

Gefördert durch das Bundesministerium Kunst,
Kultur, öffentlicher Dienst und Sport Österreich.

ISBN 978-953-340-189-8

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne
i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001237171.

GRAFIČKO OBLIKOVANJE KORICA
Lübekke Naumann Thoben, Köln

ILUSTRACIJA NA NASLOVNICI
© Lehel Kovács / 2 agenta

FOTOGRAFIJA AUTORICE
© Birte Filmer

GRAFIČKO OBLIKOVANJE
Tvrtno Gregurić

TISKARA
Denona d.o.o., Zagreb

Tiskanje dovršeno u kolovozu 2024.

Johanna Sebauer

NINCSHOF

Roman

Preveo s njemačkoga
Darko Crnolatac

Zagreb, 2024.

POPRAATNA RIJEČ

Selo se zove Nincshof. Na prvi pogled, kao i svako selo, ono ni po čemu nije posebno. Na drugi pogled, kao i svako selo, ono je jedinstveno. Ondje, gdje danas nalazimo istočni dio Austrije, gdje se samo za vrlo vedrih dana u daljini može vidjeti kako se posljednji put u danu uzdižu ostatci Alpa. Gdje inače nijedna uzvisina ne kviri pogled, gdje je horizont daleko, a čežnje su velike, ondje, nedaleko od Nežiderskog jezera, slane, sivo-smeđe lokve neposredno uz kanal Einer, spori potok koji označava granicu s Mađarskom, u srž rogoza šćućurio se Nincshof. Nekoliko ulica, nekoliko kuća, vinogradi, polja krastavaca, a uokolo mnogo ničega.

Bezličnim svijetlim sivilom toga ravnoga kraja zimi huji vjetar i donosi hladnoću od koje su, tako se priča, poneki i oslijepjeli. Ljeti zrak postaje težak i žilav poput ljepljivog. Svojim pjevom kroz njega prodire samo zbor cvrčaka. U Nincshof dođe onaj koji je to i htio. Nitko se ne bi usudio da ga ovamo dovede slučajnost. Čak ni tad, kad kao u ovoj priči izgleda da je tako.

Zašto je selo jednako kao i svako drugo, može se brzo ispričati. Ovdje postoje crkva, gostionica sa šankom od tamna teška drva i pekarnica u kojoj za popodneve pauze preko izloga navuku čipkaste zavjese u koje se tijekom godina utkala

intenzivna nijansa žute. U prizemnicama, bijelima, maslac-žutima i *baby blue*, stanuju živući. Na divlje obraslu groblju pod starim drvećem kestena miruju mrtvi. Između, kao i u svakom selu, lebdi nekoliko svetaca, nekoliko junakinja, nekoliko junaka i nekoliko legenda.

Da selo nije poput svakoga drugog vidi samo onaj koji mu se približi. Prisloni uho na vrata i prisluškuje, način izražavanja, koji zvuči drukčije nego u okolnim selima. Tek sasvim neprimjetno drukčije. Tko Ninčofljanima i prije svega Ninčofljankama promatra lica, zaista dugo, shvatit će da su to posebna lica. Tek sasvim neprimjetno posebna. Ne tako da se u njih uperi raskrinkavajući prst i da se može reći: „Pogledajte! Nosovi su duži, oči su bistrije i usta su šira.” Posebno je ono što se nalazi iza lica. Vrlo teško opisivo nekome tko ondje nikad nije bio.

Da selo nije poput svakoga drugog, povezano je i s time – i ovdje bi počela možda i najvažnija legenda – da je nekoć bilo i mnogo manje poput svakoga drugog sela. Kakvo je jednom točno bilo i je li ga uopće bilo, to danas gotovo nitko sa sigurnošću ne zna, kao što je to i u prirodi svake dobre legende. A to, kao što je u prirodi svake dobre legende, nije ni važno. Mnogo je važnije da se oko toga prepiru oni koji to žele i – to je možda najvažnije – o tome žele sanjati. Premda su svađalice i sanjari u Nincshofu danas gotovo nestali.

Gotovo.

U tome neobičnom selu u najudaljenijem krajičku Austrije prije točno osamdeset godina – i ovo nije legenda – jedne vruće ljetne noći tijekom koje su munje osvjetljavale crno nebo, a pod grmljavinom su zveketale šarke prozorskih kapaka, u jednom je svinjcu rođena Erna Rohdiebl. Porod koji je bio toliko mučan da je roditelja – Euphelia, majka Erne Rohdiebl

– u trenucima kad su najjači trudovi prijetili da će joj rastrgati tijelo, već mogla namirisati sočno cvijeće s livade zagrobnog života. Utroba joj je ključala dan i pol, ali mali život u njoj nije se pomicao. Raščupane kose i ludog pogleda majka Euphelia poput mjesečarke lutala je dvorištem i zdvojno vrištala. Obitelj i susjedi koji su joj pojurili u pomoć u tome je nisu sprečavali. Tada u Nincshofu nije bilo mnogo pravila, ali jednog su se svi čvrsto držali: Čovjek skrušeno šutjeti mora samo pred dvama različitim stvorenjima – pred dragim Bogom i ženom koja rađa.

Majka Euphelia dvorištem je u mučnom ludilu napravila bezbroj krugova sve dok se nije predala iscrpljenosti i u staji onesvijestila između dviju krmača za klanje. Ali u jednom je trenutku, što je pravo čudo, mala Erna Rohdiebl konačno ležala na slami. Premazana sirastim slojem i modrikasto sjajna. Majka Euphelia posljednjim se snagama uspjela uspraviti, ljepljivo je novorođenče podigla za tanke nožice i nježno ga lupila po stražnjici, hroptanje, mrmljanje, vrisak, prije nego što je ona, hrabra ratnica, pala natrag u slamu gdje više nije bila slama, već još samo cvijeće, mirisavo, šareno i meko. Martha, baka Erne Rohdiebl, bila je ta koja je primila vlažno dijete i bljedom majci spustila kapke.

U bakinim rukama novorođenče je izraslo u maleno djetete, djevojčicu, ženu. Pod njezinim je strogim okom koračala danima i učila se životu. Pod njezinim zagonetnim bajkama koje je potihom mrmljala u tamnoj sobi, noćima je lebdjela i učila sanjanje. Bakine priče za laku noć bile su čudesnije od ičega što je mala Erna Rohdiebl poznavala. Dugo je mislila da je to zbog toga što bi joj baka rijetko pričala priče, ta šutljiva žena, i da su priče i noći prožete snovima koji bi uslijedili nakon priča zbog toga nešto sasvim posebno. Tek poslije u

životu, naime, baš onog ljeta u kojem će se zbiti sljedeća priča, Erna Rohdiebl postat će svjesna da za to postoji drugi razlog. Naime, baka Martha do tog je ljeta bila posljednja velika sanjarka Nincshofa.

Sljedeća priča počinje prvog dana jednog ne tako davnog lipnja. Jednog dana prije službenog početka ljeta kad je pala odluka kakvo će ljeto biti. Ninčhofška ljeta jedna su drugima obično nalikovala poput jedne stabljike rogoza drugoj. Sva su bila slično vruća, blještava i troma. Ali ono koje će početi tog dana u lipnju trebalo bi biti drukčije. *Nezaboravno*, rekli bi neki koji ne znaju za bolje. Neki koji misle da je uistinu vrijedno samo ono čega će se sjećati.

LIPANJ

Dakle, bio je prvi dan lipnja kada je priča započela, i kao što je to često bio slučaj, mističnost početka isprva je zamaglila svaku slutnju onih koji su njome bili pogođeni. U malenu vrtu iza kuće u ulici Urbarialgasse broj pet Erna Rohdiebl odlučno je sjedila, oštricom noža strugala je ostatke marmelade od pustarske smokve ispod nokta i pomalo pokajnički mislila na gospođu doktoricu Waratny.

„Ovakva dijagnoza dijabetesa, gospodo Rohdiebl,” rekla joj je prošli put, „ovakva dijagnoza dijabetesa brzo se postavlja.”

A Erna Rohdiebl ništa joj nije odvrtila, naime, što bi trebalo reći kad obiteljska liječnica komu ovako što prilijepi? Kad nekog pogleda preko zlatnog ruba naočala, puna predbacivanja i gotovo pomalo razočarana? Erna Rohdiebl šutjela je, kimala i zbog te je rečenice, koja je nepažljivo potekla s njezinih usana, sebi do daljnjega uskratila to nedužno zadovoljstvo doručka. Nije da Erna Rohdiebl nije poduzela ništa da umanja rizik dijabetesa. Isprva se odrekla marmelade, vratomno suzdržano jela je praznu žemlju, samo s maslacem, голу i tužnu. Dok ih je miješala u jogurtu, promatrala je svježe bobice kako povlače crvene pruge, zobene pahuljice raskuhala je u sluzavu pastu te ju je uz sjećanje na onu kašu od ostataka, koju je baka Martha nekoć svinjama prevrtala u korito, s

gađenjem progutala. Čak je kušala kašu od badema koju joj je kći Marianne poslužila uz velike hvalospjeve. Hrabar pothvat koji je završio tako što je Erna Rohdiebl još istog dana bila prisiljena žmirkati pod bljeskavom okruglom zubarskom svjetiljkom dok su joj pričvršćivali zubnu krunicu koja je ostala u kaši. Ali nije se mnogo toga dalo učiniti nakon što je vlastito tijelo rutinu polagano učvrstilo u naviku, a zatim nakon mnogo desetljeća čak i u uvjet pod kojim je bilo spremno suočiti se s ostatkom dana. Erna Rohdiebl uzdisala je. Marmelada je vlažno svjetlucala pod jutarnjim suncem.

Bio je prvi dan u lipnju i obećavao je ljepotu. Unatoč svojoj nevinosti bio je besramno topao. Mlitavi vjetar koji je u Nincshof dolazio s jezera, sa sobom je donosio miris blata. U deblu lješnjaka cvrkutala je plavetna sjenica. Skromnom vrtnom livadom leljula su dva leptira. Onaj kome se pruži izvanredna prilika doživjeti lipanj u Nincshofu, blagoslovljen je iznimnom srećom. Zrak je u to doba godine bio topao, a s mirisima bagrema, božura, lavande, brujanjem cvrčaka, hruš-teva, bumbara i razuzdanosti pjevica svakog je dana postajao sve teži. I kao da su se potihom dogovorili, grmlje se kostriješi sve više i više, krošnje drveća pružaju se još malo i još malo više, ponosni poput glumaca spremni su za svoju najvažniju izvedbu.

Erna Rohdiebl gurnula je vrh noža s nastruganom marmeladom među usne. S druge strane kuće začula se škripa vrtnih vrata.

„Erna!” odjeknuo je prodoran glas.

Nema dvojbe oko toga tko je uzviknuo. Oko cijelog Nežiderskog jezera, vjerojatno i mnogo dalje iza mađarske granice, ne postoje dva takva glasa. Kad bi je uhvatio nepripremljenu, cijelim bi joj tijelom prostrujao sve do gornjega

lijevog kutnjaka gdje od nezgode s kašom od badema drijema bol koji bi uspio probuditi samo taj glas.

Frederika Liebzipfel živjela je nekoliko kuća dalje i budućí da je i ona rano izgubila muža, već dobro desetljeće Erni Rohdiebl pravila je društvo kad bi na groblje išla zaliti cvijeće. Sad je u vrt Erne Rohdiebl došla u pratnji svoje susjede Armine Karnelli. Obje gospođe oko struka su imale omotane dugačke marame. Šareni kupaći kostimi stezali su njihove okrugle trbuhe i bujne grudi. Frederika Liebzipfel nosila je slamnati šešir. S lijevog ramena Armine Karnelli visjela je velika torba za plažu, ispod desne ruke uglavila je dvije spužve za plivanje.

„Zar još nisi spremna?” upitala je Frederika Liebzipfel i podbočila šake o bokove.

„Spremna za što?” pitala je Erna Rohdiebl i sporo se podignula iz vrtne stolice.

„Za što?” veselo je uzdahnula Frederika Liebzipfel. „Fetzi je konačno napunila bazen. Idemo na svečano otvorenje.”

Na njezinoj ušnoj resici Erna Rohdiebl prepoznala je nešto što je identificirala kao ostatke kreme za sunčanje utrljane u žurbi. Erna Rohdiebl nije dobila pozivnicu na to događanje za koje su se obje gospođe očito zaista pažljivo sredile.

Fetzi Erlanger očito s posljednje vatrogasne proslave još nije probavila šalu za švedskim stolom s kolačima o tobože gotovoj smjesi za pečenje njezina kolača od smokava. Bila je riječ o usputnoj izrečenoj opaski koja je zapravo bila pohvala, ali do nje nije doprla, krivo ju je shvatila i odmah se naljutila. Erna Rohdiebl više nije stigla razjasniti nesporazum. Fetzi Erlanger toliko je bila ljuta. Odnos dviju gospođa od tog je događaja zahladnio. Iako bi se pozdravile kad bi se srele na ulici, ne bi razmijenile ni riječi i nesmetano bi nastavile svaka svojim

putom. Nesporazumi su u selu poput Nincshofa, u kojem se svih nekoliko stotina stanovnika međusobno poznavalo, bili vode kojima je teško ploviti. Plamen ljubomore ražario se u Erni Rohdiebl, ali samo mali.

„Ne, ne idem s vama! Klorirana voda baš mi ne odgovara.”

Laž, ali tek malena.

„Osim toga u vrtu imam još mnogo posla.”

Frederika Liebizfel i Armina Karnelli ogledale su se po vrtu. I laži su bile vode kojima je bilo teško ploviti u selu kao što je Nincshof. Nasreću, gospođe su u tom trenutku, samo iz pristojnosti, odustale od daljnjeg nagovaranja.

„U redu, Erna. Vidimo se”, rekle su i krenule u smjeru vrt-nih vrata. Njihove okrugle stražnjice pod šarenim su se mara-mama zibale lijevo-desno.

Erna Rohdiebl ponovno je sjela u svoju plastičnu vrtnu stolicu. Zagrizla je zemlju s marmeladom i gladila cvjetni uzo-rak voštanog stolnjaka. U mrlji od marmelade pored tanjura zapeo je mravac i očajnički veslao nožicama po zraku. Erna Rohdiebl žvačući ga je promatrala i razvrstavala svoje osjećaje. Bio je prvi dan lipnja i ljeto je dobilo određeni smjer.

Mnoga imanja u Nincshofu imala su dva prilaza. Jedan *službeni* prema ulici koja je u zemljišne knjige uvedena kao adresa – lijepi ulaz sa zamamnom fasadom i teglama za cvijeće – i prilaz s druge ulice sa stražnje strane imanja. Ondje su kroz vrata sjenika, velika poput ulaza u tunel, nekoć pospre-mali traktore, kombajne i prikolice za prijevoz konja. Iako su ti prilazni putovi navodno imali službene nazive, nitko nikad nije osjetio potrebu da se njima koristi. Umjesto toga stanovnici su te ogoljene, ali praktične ulice zvali *izakuće*. A budući da je u Nincshofu svatko znao svakoga i svatko je znao gdje tko živi, kad bi tko o njima govorio, uvijek je bilo jasno

o kojoj je *izakućnoj ulici* riječ. S godinama ogromni ulazi za traktore u pojedinim izakućnim ulicama postali su manji i ustupili su mjesto zelenoj žičanoj ogradi, živici od tuja i garažnim vratima.

Jednako je bilo i na imanju Fetzi Erlanger na kojem je Erna Rohdiebl sad stajala, dva dana nakon što su Frederika Liebzipfel i Armina Karnelli opremljene za bazen došle u njezin vrt. Upravo na putu do pekarnice Hagenrieder odlučila se za zaobilazni put, ali ne veliki. Pa zašto ne? Kad je dan već tako lijep! Kad je zrak već tako čist! Osim toga, gospođa doktorica Waratny govorila je nešto o kretanju koje je dobro za kolesterol i ovapnjene krvne žile. Dva raskrižja, dva skretanja i sad, da, bila je ovdje i oprezno virila kroz grane tuja. Kao da je tako htjela, slučajnost. Vječna vragolanka.

Pod jutarnjim je suncem svjetlucau u svjetloplavoj boji. Bio je ogroman. U njemu bi se vinogradarsku prikolicu, veliku zelenu s elektroničkom funkcijom pražnjenja u potpunosti moglo potopiti. Erna Rohdiebl približila se i nekoliko grana odgurnula ustranu. S jedne je strane odskočna daska, s druge tamnoplavi valjak s folijom za pokrivanje bazena. Uokolo je travnjak, precizno pokošen poput tapisona. Obje su joj ruke do ramena bile u živici, njezin mekani trbuh izvirao je kroz žičanu ogradu. Je li ovo bila prilika? Usred Nincshofa! Na koncu ju je iz transa trznulo zujanje motora. Automobil je s određene udaljenosti skrenuo u izakućnu ulicu. Naglo je izvukla glavu iz grma, iz tanke kose iščupala zelenilo i grančice te nastavila zaobilaznim putem.

S uzbuđujućim spojem odvažnosti i srama Erna Rohdiebl napustila je izakućnu ulicu u koju je tako slučajno dospjela. Njezine misli treperile su. Da joj glasnim trubljenjem na sebe nije obratio pozornost, zamalo bi pala pod poštanski autobus

koji je dvaput dnevno dolazio iz glavnoga grada. Kao da njome netko upravlja, krenula je prema groblju. Kao da njome netko upravlja, naslonila se na vrata od kovana željeza koja su mučnim škripanjem prosvjedovala protiv svakog uljeza. Kao da njome netko upravlja, posegnula je za jednom od kanta za zalijevanje pored kamenog umivaonika. Kao da njome netko upravlja, napunila ju je vodom i na koncu kao da njome netko upravlja zalila ruže na grobu svoje bake Marthe i maćuhice na grobu svojeg supruga Ferdinanda. Odavno je zaboravila da je htjela otići u pekarnu. Kakvog je osjećaja voda...? Na koži...? Možda bi trebala...? Možda samo jednom. Možda samo mali prst? Ernu Rohdiebl uhvatila je vrtoglavica. Odložila je kantu za zalijevanje, sjela na rub groba i promatrala male čuperke trave koji su rasli iz pukotina traljavo betonirane staze.

Njezin suprug Ferdinand uvijek je tvrdio da zna kako pravilno trošiti novac, naime, u najboljem slučaju nikako. Ne bi mu ni sinula mogućnost bazena u vlastitom vrtu. Da ga je Erna Rohdiebl to pitala, od silna bi bijesa zbog te besmislice pocrvenio, ali ništa ne bi rekao. Kobasicu bi rezao naglim pokretima, tako da bi nož škripio po tanjuru. Perilicu posuđa punio bi uz više buke nego što je potrebno. Vrata od terase otvarao bi s pretjeranim zanosom i marširao povrtnjakom. Ondje bi zapalio cigaretu, duboko udahnuo dim i snažno ispuhnuo, tako da ga je Erna Rohdiebl mogla čuti kroz kuhinjski prozor. Zatim bi gore-dolje hodao između rajčica i zelene salate te kritički promatrao povrće. Mahnito bi tražio korov i počupao ga u žurbi kao da je prenositelj visokozarazne epidemije koja u ljudima izaziva nerazboritu pomisao na posjedovanje bazena. Erna Rohdiebl gotovo je tužna što mu tada, dok je još bilo moguće, nije to predložila. To bi zasigurno bio zabavan dan.

Pod toplim jutarnjim suncem na povratku kući s groblja snašao ju je iznenadni, tupi udarac. Erna Rohdiebl oteturala je unatrag i u posljednjem se trenutku uhvatila za uličnu svjetiljku. Izravno u nju naletjela je džogERICA koja se s prevelikim zanosom pojavila iza zida groblja. Ispred nje stajala je visoka, mršava žena. Sportska odjeća, svjetlucavi tirkiz, aerodinamične naočale, tanki kabeli koji se klatale na ušima, sloj znoja po cijelom tijelu. Sjajila je.

„Oprostite”, soptala je žena. „Nisam vas vidjela.”

Pogurala je sunčane naočale u kosu, izvukla kabel iz jednog uha, zgrabila Ernu Rohdiebl za oba ramena i tražila njezin pogled. Njezino preplanulo čelo bilo je prekriveno tankim borama, izraz lica bio joj je ozbiljan.

„Žao mi je. Jeste li u redu?”

Erna Rohdiebl užurbano je kimnula. Žena ju je nekoliko trenutaka gledala u oči, kao da nešto čeka, a zatim se nasmijala, ponovno spustila sunčane naočale na nos i otrčala. Njezin plavi konjski rep njihao se gore-dolje.

Bila je to ona. Nova u gradu. Prije godinu dana s obitelji je kupila stari mlin na rubu sela i pretvorila ga u stambenu glomaznu građevinu. Oskudna, oštih rubova i toliko prodorno bijela da kad se pored nje prolazi treba rukama prekriti oči. Tijekom izgradnje kružili su brojni tračevi. Svi su o Novima negdje nešto čuli i uz rakiju od pustarske smokve, najjačega tekućeg ljepila za opeke od poluznanja, sve bi sabrali kod gostioničarke i izgradili u divlje glasine. Ovi gore iz grada poznati su, rekao je netko. Ona je glumica, rekao je netko drugi. Ogroman ograđeni pašnjak navodno je za konje. Naime, žele osnovati školu jahanja za bogataše, rekao je netko treći.

U konačnici su se uselili prije nekoliko tjedana. DžogERICA, njezin suprug, njezina kći. Erna Rohdiebl još ih nije susrela.

Samo je Frederika Liebzipfel ženu susrela na putu do pekarnice, a zatim je Erni Rohdiebl ispričala da je ova nije pozdravila. Frederika Liebzipfel stalno je nailazila na ljude koji ne pozdravljaju.

Nakon što se vratila u ulicu Urbarialgasse na broj pet Erna Rohdiebl gotovo uopće nije razmišljala o bazenu. Na štednjak je stavila lonac s vodom i ubacila nekoliko krumpira. Voditeljica regionalne postaje na radiju čitala je najnovije vijesti. Rekordan broj posjetitelja na jezerskom kupalištu, požar u stolarskoj radionici u jednoj općini na jugu, otvorenje izložbe keramičarke iz Stooba, mjesta poznata po keramici i daleko izvan državnih granica. Vrijeme bi trebalo ostati vedro, krajem tjedna mogući su nevjrijeme i obilna kiša. Sumnjivo uobičajeno vrijeme za jedno ninčohofsko ljeto koje je za Ernu Rohdiebl, pomalo iznenađenu vlastitom znatiželjom, već postalo manje uobičajeno, a postat će još mnogo neuobičajenije.

Nekoliko dana poslije Erna Rohdiebl stajala je u ulici ispred kuće i metlicom s vrtne ograde skidala suncem obasjanu paučinu kad je krajičkom oka vidjela kako prema njoj tetura neka šarena mrlja. Bila je to Frederika Liebzipfel, ponovno u svojem bazenskom outfitu. Ponovno lepršava marama oko struka, ponovno ljetni šešir sa širokim obodom, ponovno kričavo-tirkizni kupaći kostim. Ovog puta s nečim novim: sandale od tkanine pogodne za plažu s plutenom petom, a prste Frederike Liebzipfel pritisnule su u toliko oštar šiljak da su bili jedan preko drugog i pocrvenjeli.

„Opet plivanje? Pa za poslijepodne su najavili kišu”, rekla je Erna Rohdiebl.

Frederika Liebzipfel pogledala je u nebo i pridržavala svoj moćni šešir.

„Ah, možda će nas zaobići.”

„U vijestima su najavili snažno nevrijeme. Čak i tuču.” Erna Rohdiebl spustila je metlicu.

„Da, pa u pravu si. Nije idealno”, rekla je kimajući Frederika Liebzipfel. „No, znaš, Erlangeri sutra putuju u Tursku. Na četrnaest dana. Stoga je danas posljednji dan za plivanje.”

„A tako dakle?”

„Da, da. To rade svake godine. Dva tjedna u lipnju i dva tjedna u kolovozu. Tunis, Kanari, posljednji put bili su tamo na sjeveru. Krstarenje do Spitsbergena. Zbog ponoćnog sunca. Nije im se svidjelo. Preskupo, presvijetlo. Ali znaš što,” Frederika Liebzipfel za korak se približila Erni Rohdiebl i iz kuta usana tiho rekla, „kad imaš novac.” Hihotala se pod svojim šeširom i puna očekivanja gledala Ernu Rohdiebl.

Otkad poznaje Frederiku Liebzipfel, a poznaje ju cijeli život, ta žena bila je baš ovakva: suditi o drugima, ali uvijek toliko na bliskoj granici s pukim namigivanjem da joj se zloba nikad ne bi mogla pripisati, iako bi se njezina opaska uvijek mogla shvatiti i kao pozivnica na sudjelovanje, ako netko to želi. Ernu Rohdiebl takvi su razgovori zbunjivali. Stoga je u nekom trenutku odlučila da na to neće obraćati pozornost.

„A Erlangeri imaju novac”, još je jednom pokušala Frederika Liebzipfel.

„Da, moguće”, odgovorila je kratko Erna Rohdiebl.

„Inače si ne bi mogli priuštiti takvu grdosiju od bazena.”

„Da, zasigurno.”

„Ljudi poput nas takve su sreće tek tu i tamo.”

Frederika Liebzipfel nekoliko je trenutaka čekala odgovor, ali Erna Rohdiebl oduprla se njezinu pogledu i ništa nije rekla. Stoga se pozdravila s njom i sa svojom lepršavom maramom krenula niz ulicu Urbarialgasse.

Dva dana poslije Erna Rohdiebl u torbu je spakirala veliki ručnik, kapu za plivanje i jabuku. U podrumu je pronašla staru naglavnu svjetiljku kojom je njezin suprug Ferdinand jednom u zasjedi čekao kunu koja im je tada izgrizla mlade cvjetove rajčice i posrala se između rotkvice. Uvukla se u tamnoplavi kupaći kostim i preko njega obukla kupaći ogrtač, crvenim koncem na reveru bilo je izvezeno *Kupalište Lutzmannsburg*. Bez previše razmišljanja o riziku zgrabila je plastičnu stolicu, prebacila je preko desnog ramena i započela svoj pohod kroz toplu noć boje plave tinte.

Izakućna ulica u noćnoj joj je crnini djelovala neobično strano. Koliko je Erna Rohdiebl odavde mogla vidjeti, ni u jednoj kući nije gorjelo svjetlo. Dok joj je srce snažno lupalo u prsima, ispred jedne praznine između tuja namjestila je vrtanu stolicu, s mukom prebacila nogu preko ograde, progurala svoje mekano tijelo kroz bodljikavu živicu i u nekom je trenutku uspuhana i u nevjerici zaista sigurno stajala na travnjaku Fetzi Erlanger. U nos joj se iznenada uvukao snažan miris klora. Pod pucanjem tankih grana kroz živicu je provukla vrtanu stolicu, svukla kupaći ogrtač, stavila kapu za plivanje i na glavu pričvrstila svjetiljku.

Kad se Erna Rohdiebl popela na prvu prečku ljestava za bazen, vjenčani prsten glasno je tresnuo o metalni ruko-hvat, voda joj je ugodno grijala gležnjeve. Zaista je uspjela. Odvažno se odšuljala kroz selo i sad će konačno učiniti ono što je Frederika Liebzipfel ponosno i poprilično svečano kroz selo radila već nekoliko dana. Erna Rohdiebl spustila se za još jednu prečku.

Odjednom se začulo lajanje.

Dolazilo je iz blizine i zvučalo je vrlo upozoravajuće. Vjerojatno beštija od sina pekarice Hagenrieder. Erna

Rohdiebl još se čvršće uhvatila za ogradu. Je li bila preglasna? Je li ga probudila? Bi li alarmirao susjede? Neko je vrijeme kao zaleđena stajala na ljestvama u brizi da će i najmanji pokret uskovitlati zrak i prenijeti ga do iskusnog nosa lajućeg psa, koji bi gazdi i gazdarici odmah mogao prijaviti gdje se trenutačno događa neka nečuvenost. Erna Rohdiebl tiho je počela pjevušiti, protiv panike borila se melodijom nove pjesme Dolce Carla koju su uvijek iznova puštali na regionalnoj postaji. U nekom je trenutku pas zašutio. Sporo, načuljenih ušiju, spustila se još jednu prečku pa još jednu, pustila ljestve i otisnula se od njih.

Sad je bila ovdje. Voda joj je poput svile obavijala tijelo. Ono je posljednje desetljeće postajalo sve ukočenije, udovi kao od olova, zglobovi suhi poput pijeska. Prvih nekoliko puta oprezno je zamahnula rukama. Svjetlost naglavne svjetiljke obasjala je crnu površinu. Nakon pet dužina postala je odvažnija. Zamasi su joj postajali sve brži i žešći. Bila je uvjerena da kad se Fetzi Erlanger, Frederika Liebzipfel i ostale gospođe okupe ne znaju ni ispravno plivati. Vjerojatno su samo ležale na ležaljka ili bi im se mramorne noge s proširenim venama u vodi klatile od ruba bazena. Erna Rohdiebl nije htjela biti dio takva društva. Stoga joj je se učinilo sasvim logičnim da svoje rasplivavanje prebaci za noć kad nesmetano bez bapskih priča može plivati. Nakon otprilike dvadeset dužina pomalo je ostala bez daha. U spremištu za alat pronašla je dvije spužve za plivanje. Jednu je nagurala do ispod ramena, drugu ispod pregiba koljena i plutala. Ugasila je svjetiljku i promatrala zvijezde koje su ninčhofsko nebo danas osvjetljavale posebnim sjajem.

U dva sata u noći vratila se u svoju kuću u Urbarialgasse broj pet. Mokri kupaći kostim skinula je već na terasi i kvačicama

ga objesila na stalak za sušenje rublja. Gola se spustila u podrum i uzela bocu piva Märzen, gola je ponovno izišla, sjela u vrtnu stolicu i promatrala nebo. Ta kako je neuobičajena bila ova noć. *Nezaboravna*, pomislila je, jer još nije znala za bolje. Pivo je pila polaganim i malim gutljajima, crni zrak još joj je uvijek grijao kožu. Erna Rohdiebl tiho je podrignula i pomalo se veselila.

Idućih je noći stalno radila isto. Pričekala bi ponoć, spakirala torbu, prebacila vrtnu stolicu preko ramena i odšuljala se do kuće Fetzi Erlanger. Plivala bi svoje dužine, a zatim bi plutala na spužvama. Bili su to iznimno vrući dani i u sebi bi Fetzi Erlanger zahvaljivala na genijalnoj ideji. Ovaj bazen, zaista poklon za sve Ninčhofljane. Noćni izleti, naravno, nisu prošli bez gubitaka. Njezin ritam spavanja sasvim se izokrenuo što su u nekom trenutku zamijetila i njezina djeca, Stefan i Marianne, kad bi vikendom u Nincshof došli na kavu. Zabrinuto su ispitivali zašto se majka tako ošamućeno vuče kroz dan, zaboravlja stvari i neprestano zijeva. Ako starenje ima prednost, onda je to da uvijek imaš nešto čime pred mladima možeš opravdati svoju zaboravljivost, zbunjenost, lijenost ili neku drugu ljudsku nedostatnost, a da netko ne posumnja.

Obilna kiša koju je meteorolog na regionalnoj postaji ustrajno najavljivao na kraju je Nincshof ipak zatekla nepripremljena. Nije bilo sumnjivog povjetarca koji bi nježnim upozorenjem pomicao drveće, hladnoće koja bi upozoravajući prostrujala rukama izazivajući jezu. Naglo i divlje spustila se na selo i pri povratku s noćnog plivanja iznenadila Ernu Rohdiebl koja više nije ni vjerovala da će kišiti. Debela topla kaplja čujno je tresnula na razdjeljak sklizak od kape za plivanje. Trznula se. Uslijedila je iduća kaplja. Pa iduća.

Erna Rohdiebl izula je sandale i pojurila. Kad je dojurila u Urbarialgasse, natopljeni kupaći kostim već je bio čvrsto zalijepljen za njezinu kožu. Još samo nekoliko kuća, još samo nekoliko metara i zna da će biti u suhoj kući u svojem toplom krevetu.

Iz njezine odlučnosti trgnuo ju je glasni zvižduk.

„Erna!” uzviknuo je glas.

Probolo ju je u kutnjaku. Frederika Liebzipfel pušeci je virila kroz svoj prozor laktovima naslonjenima na prozorskoj klupčici.

„Koji vrag!”

Erna Rohdiebl nije računala s time da će u ovo vrijeme morati odgovoriti na ovakvo pitanje. Uopće nije računala s time da će u ovo vrijeme ikoga sresti u selu, iako je bila svjesna da Frederika Liebzipfel nerijetko, kad nije znala što tijekom dana učiniti sa svojim vremenom, visi na prozoru kako bi pušila i promatrala.

„Bila sam u šetnji!” viknula je kroz guste kišne oblake.

„U dva sata ujutro?” upitala je Frederika Liebzipfel i kažiprstom kucnula o lijevi ručni zglob na kojem nije bilo sata.

„Nisam mogla spavati.”

„Što носиš u torbi?”

Frederika Liebzipfel još se više nagnula kroz prozor i žmirkala kroz kapljice.

„Stvari”, uzviknula je Erna Rohdiebl.

„Stvari?”

„Stvari za jelo.”

„A vrtna stolica?”

„Je za sjedenje.” Erna Rohdiebl slušala se kako izgovara jednu besmislicu za drugim i bila je gotovo zahvalna što Frederika Liebzipfel u ovoj nesuvisloj situaciji ipak posjeduje

zrelost da ne spomene promočen kupaći ogrtač. Unatoč kiši koja je sve zamela ipak je mogla primijetiti kako se u Frederiki Liebzipfel učvrstila sumnja da Erna Rohdiebl nešto taji. Poput nesporazuma i laži tako su i tajne u selu poput Nincshofa bile vode kojima je teško ploviti.

„Sad moram u krevet, Fredi. Laku noć.”

„Lijepo spavaj, Erna”, rekla je pristojno, ali sjajnih očiju, Frederika Liebzipfel, i ugasila cigaretu u pepeljari na prozorskoj klupčici.

Erna Rohdiebl hitro se razodjenula. Ogrtač je pljesnuo po hladnim pločicama u predsoblju, kupaći kostim prasnuo je za njim. Osušila se mekanim ručnikom, navukla kućnu haljinu i uvukla se u krevet. Vani je bjesnjela kiša koju je sad u svim smjerovima razbacivao i siloviti vjetar. Ipak, buka gnjevne prirode noću joj san nije priječila. Sluti li Frederika Liebzipfel što ona već tjedan dana radi svake noći? Je li je možda čak i slijedila? Erna Rohdiebl zurila je u strop, kroz glavu su joj prolazili divlji scenariji od kojih je imala vrtoglavicu. Ustala je, otvorila prozor. Sve je šuštalalo, sve je bilo u pari, zemljani miris uvukao se u sobu.

Treba imati na umu da u selu poput Nincshofa rijetko postoji razlog da se nešto prepusti tajnovitosti. Već zbog toga što je gotovo bilo nemoguće u selu poput Nincshofa – sa šaćicom kuća zbijenih na rubu Austrije – nešto učiniti, reći ili čak pomisliti, a da ti se u vezi toga kod iduće ulične svjetiljke netko ne obrati. Ninčhofljani, a osobito Ninčhofljanke znali su sve jedni o drugima. Nekoć, rado se pričalo kod gostioničarke, o tome nisu morali ni razgovarati, već bi u pravom trenutku jednostavno na pravu stvar morali pomisliti.

Stoga je ipak bilo začuđujuće, ili nije? Što su se tog ljeta kad se zbila ova priča nad selo nadvili oblaci tajnovitosti koji bi se tu i tamo napuhali i ponešto zamaglili. Ne samo u onom kutku gdje je Erna Rohdiebl provodila svoje plivačke noći.

U drugom kutku pri početnoj tmini iznad glava trojice muškaraca nadvijala se tajnovitost. Na rubu sela, na granici s Mađarskom uz kanal Einser i njegovu tromu vodu, daleko od svjetla ulične svjetiljke koja bi ponekom skinula krinku, mrmljali su i brzim pogledom kružili od jednog do drugog kutka kao što to čine oni kojima nad glavom visi tajnovitost. Dovoljno glasno da su se još mogli razumjeti od brenčanja skakavaca u visokoj travi. Među njima bio je jedan Mlađi, možda u ranim dvadesetima, duge tanke ruke, duge tanke

noge, jedan Stariji s izbočenim trbuhom koji mu je visio iznad kopče remena i jedan Joštariji kojem je vrijeme beskrajno čelo napudralo pjegama, a vrat oblikovalo u naborane mlohawe krpe.

Nekoć je u Nincshofu, uzdisao bi Joštariji uvijek kad bi se potajno sastali, sve bilo bolje, a drugi bi kimnuli zato što se uvijek kimalo kad bi netko govorio o *nekoć* zato što bi ta rečenica mogla značiti sve i ništa zato što bi se s drugim mogao osjećati povezano a da ne znaš što točno misli. A povezanost – nije li u tome ljepota? *Nekoć* si u Nincshofu, uzdisao je Joštariji, još bio *slobodan*, i ostali bi opet kimnuli. Naime, sloboda – nije li to najljepše?

Ovi ninčhofški muškarci nisu se okupili tek tog ljeta, ali tog ljeta u sebi su nosili – da tajnovitost nije sve izbrisala, primijetio bi i ostatak sela – nervozno podrhtavanje. Drhtanje u glasu.

„Ako nas otkriju,” ozbiljno je rekao Mladi u toplu lipanjsku noć, „to će nas vratiti natrag. Za mjesece, godine. Kažem vam, to neće dobro završiti.”

Stariji je uzdahnuo. Mladi je nastavio.

„Ako netko uhvati Ernu, ljudi će govoriti. I ne samo u Nincshofu. Govorit će čak i preko u Andauu, Zicku, Wallernu, Tadtenu. Tko zna, možda će priču prenijeti čak i na drugu stranu jezera do, Bože sačuvaj, Željeznog. Onda će poslati nekog iz novina. Napisat će ekskluzivni članak, a onda će govoriti još više. Mrmljanje, već čujem.” Mladi je glas spustio na razinu pijanih stalnih gostiju i oponašao ih: „Bilo je jasno da će se u Nincshofu dogoditi ovakvo što. Pa svi smo znali da su svi u Nincshofu ćaknuti.”

Stariji je ponovno uzdahnuo.

„Predlažem da zasad ostanemo mirni i ne paničarimo”, rekao je. „Liebzipfelica je možda pomalo skeptična, ali to ne znači da će i saznati što Erna zaista radi.”

„Ali mi to već znamo”, uzviknuo je Mladi. „Zašto i ostali ne bi saznali?”

„Nemaju svi poput nas oči i uši posvuda po selu.”

Trojica muškaraca šutjela su. U smjeru istoka pored njih se protezao kanal Einser s jedva čujnim žuborom.

„Poput neke urote, ili?” šaputao je Mladi koji se nije dao izbaciti iz podivljala paničarenja. „Kao da bi netko to učinio s namjerom. Da nas spriječi u našim namjerama. Pa kako će nas zaboraviti kad se kod nas uvijek događaju neke čudne gluposti?”

Nervozno je poskakivao s jedne duge mršave noge na drugu.

Zaista!! Selo, pa kako ga zaboraviti kad se stalno događaju ovakve čudne gluposti? I na koncu je to ono što je muškarce, tog ljeta sve žurnije, u njihovoj tajnovitosti i okupilo – zaborav. Zaborav kojim će njihov Nincshof ponovno postati kakav je nekoć bio, čemu su proteklih godina, u kojima su svoje snove pretočili u planove, bili sve bliže. I sad ovo. Ovo i još više tog! Kao da hrabri plivački izleti Erne Rohdiebl već nisu bili dovoljna briga, ovo ljeto pojavila se i još jedna, vrlo akutna prijetnja: ovi Novi. Novi u svojoj zgradurini koju su dovukli na rub sela, što je u Nincshofu dotad bila nepoznata pretjeranost. Već njihovo puko postojanje u muškarcima je izazivalo veliku nelagodu.

3

Životinje bi trebale stići danas navečer. Šest krivokoza. Jedan mužjak, pet ženki. Isa Bachgasser pokušavala je ostati mirna i osjetiti neku vrstu radosna iščekivanja. Njezin suprug, Silvano Mezzaroni, jučer je s prikolicom za konje u zujećem uzbuđenju koje se danima gomilalo krenuo u smjeru Udina, k uzgajivaču. Šesto kilometara autoceste. Danas ih je po lipanjskoj vrućini htio prijeći natrag do Nincshofa s krivokozama straga. Isa Bachgasser suzdržala se od svakoga vrištećeg komentara o etičkom promišljanju glede dobrobiti životinja. Krivokoze su bile stvar njezina supruga. Neće se miješati, pustit će ga da radi što želi. I prije svega za životinje neće ni mrdnuti prstom. To je bio uvjet.

Isa Bachgasser u ušnoj je školjci namještala bijelu slušalicu koja je izgledala poput tipke. S druge strane veze šumjela je autocesta, a između uzbuđeni glas Silvana Mezzaronija. Stajao je na odmorištu pred Villachom i derao se pored tutnjećih kamiona.

„Četiri, pet sati, maksimalno šest, pretpostavljam. Javit ću se još jednom kad budemo pred Nincshofom.”

Budemo. Dakle, sad postoji i množina. Pod time se mislilo na *Ja i krivokoze*.

„U redu je”, rekla je Isa Bachgasser. „Molim te, vozi oprezno.” Čučnula je i zavezala tenisice za trčanje.

Sportski sat na zglobu nestrpljivo je treperio. Isa Bachgasser stala je ispred vrata. Ovo je mjesto kao stvoreno za trčanje. Ovdje je bilo prostora. Beskrajno mnogo prostora. Samo si trebao kročiti kroz ulazna vrata i pronašao bi se u prostranoj mreži napuštenih ulica i poljskih putova, koji su mekani i štede koljena, ako želiš, možeš prevaliti maratonske udaljenosti a da pritom nikoga ne sretneš. Barem to.

Nije bilo ni osam sati ujutro, a zrak ispred nje već je sad bio topao i težak poput zida. U daljini je treperila seoska cesta. U visokoj travi uz rub puta cvrčali su cvrčci. Isa Bachgasser gotovo je zaboravila da Austrija može i *ovako* izgledati. U zemlji koja se diči zimskim sportovima i odvažnim planinarima ne nalaze se samo smaragdno zelena planinska jezera i pucketajuće kaljeve peći, već i ovo ovdje: Gradišće. Stepski krajolik žut poput savane i u nekim dijelovima toliko ravan kao da su ga izravnali libelom, tek na horizontu uzdizao se niz kola vjetroturbina koje su svoje lopatice podizale u zrak. Vrućina u ovoj ravnici bila je drukčija od one koju je Isa Bachgasser poznavala iz svojeg djetinjstva u Salzkammergut. Kako bi svježoj noći napravila mjesta, vrućina bi se ondje s prvim zrakama sunca preko vrhova ušuljala u dolinu i nestala u večernjem rumenilu. Ovdje, u ravnu prostranstvu, širila se poput debele, tromе životinje.

Danas bi za trčanje trebao biti dobar dan. Spavala je dugo i čvrsto, protekla dva dana štedjela je noge i umjesto toga usredotočila se na mišiće trupa. Tragično, dio tijela koji džogeri previše često zanemaruju kao što se može vidjeti po džogerima koji pogrbljenih gornjih dijelova tijela mekanih poput pereca s maslacem za lijepa vremena trče ulicom Hauptallee

u bečkom Prateru. Pritom baš snažna trbušna i leđna muskulatura tijelu džogera osigurava stabilnost na većim udaljenostima. I općenito, izuzev trčanja, bilo da je riječ o podizanju sanduka s pićem ili sjedenju za radnim stolom na poslu, bilo čemu, čak i doživljavanju orgazma – aktivan trud značajno je poboljšavao rezultate.

Sportski je sat svjetlucaao, šesti kilometar, ujednačeni tempo, mirno disanje, niski puls. Proletjela je pored zeleno-žutoga krajolika. U nekom je naselju morala stati na raskrižju kako bi prošao traktor s praznom prikolicom. Vozač ju je pozdravio dignuvši ruku. Isa Bachgasser učinila je jednako. To se ovdje tako radilo. Tko ne pozdravi, sumnjiv je. S tim konceptom društvene kategorizacije upoznala se već u prvom tjednu kao službena Ninčhofljanka. U pekarni je naručila tri makovnjače i pola kilograma miješanoga kruha. Pekarica, mala okrugla žena s naočalama crvenih rubova, začuđeno ju je promatrala.

„Ah, vi govorite njemački?”

Dok je u potrazi za lisnicom rovala po svojoj jutenoj torbi, Isa Bachgasser zbunjeno i žmirkajući ju je pogledala.

„Naravno da govorim njemački. Ja sam iz Beča. Zapravo potječem iz Salzburga, ali posljednjih desetljeća živim u Beču.”

„Aha, razumijem”, rekla je pekarica i preko pulta joj pružila papirnatu vrećicu punu kratkolančanih ugljikohidrata. „Pitam samo zato što je Liebizpfelica nedavno bila ovdje, znate nju, iz Urbarialgasse. I rekla je da vas je vidjela na ulici i niste ništa odgovorili pa smo onda pomislili da ste vjerojatno iz inozemstva.”

Iz inozemstva. Isa Bachgasser ovdje se doista pomalo osjećala kao da je u stranoj zemlji. U potpunoj suprotnosti s njezinim suprugom koji je odmah prve večeri u najboljoj gostionici upecao prvog Ninčhofljanina kojeg je vidio i poprilično pijan